

ПІДТРИМКА ШКІЛЬНОГО СПОРТУ В КРИЗОВИХ УМОВАХ: ДОСВІД ФУТБОЛЬНОЇ БЛАГОДІЙНОЇ ІНІЦІАТИВИ В УКРАЇНІ

Ірина Матвійчук

*БТ «Шахтар Соціал»,
Київ, Україна*

Вступ. Розвиток дитячого спорту в Україні потребує не лише матеріально-технічної підтримки, а й соціальних механізмів мотивації дітей у залученні до тренувального процесу. Ініціатива «Football Schools Revival» покликана допомогти футбольним школам, секціям та закладам загальної середньої освіти по всій Україні, включаючи деокуповані регіони та підтримати безперервність тренувального процесу шляхом забезпечення дітей якісним інвентарем для занять футболом.

Необхідність розгляду цієї тематики виникла у результаті реалізації проєкту з надання футбольного інвентарю БТ «Шахтар Соціал» у партнерстві з UEFA Foundation for Children.

Футбол, як командний вид спорту, має додаткову соціальну цінність: заохочує до співпраці, розвитку комунікативних навичок та інтеграцію дітей у різні соціальні групи. Заняття з дитячого футболу в позаурочний час створює сприятливі умови для відновлення після розумових навантажень і перевантажень, можливості для міжособового спілкування школярів, налагодження співпраці педагогів з батьками тощо [1].

У цьому контексті роль організацій, що надають інвентар та іншу підтримку для розвитку шкільного спорту є критично важливою. Таким чином, дослідження ефективності ініціативи з надання футбольного інвентарю є актуальним та дозволяє оцінити результативність соціальних спортивних програм у кризових регіонах, виявляє ключові фактори підвищення мотивації та участі дітей, а також слугує практичним керівництвом для подальшого розвитку дитячого футболу та масштабування подібних ініціатив

Українська науковиця Світлана Криштанович відзначає, що ціннісно-рольовий аспект у командній грі з футболу є одним з найважливіших чинників, що визначає не лише ефективність взаємодії гравців, але й соціальне, моральне та виховне значення гри в цілому [2]. У нашому дослідженні рольовий вплив футбольного клубу «Шахтар» розглядався як ключовий мотиваційний чинник, що мав вплив на залученість дітей до тренувального процесу.

Метою нашого дослідження є аналіз ефективності благодійної ініціативи з надання футбольного інвентарю для підтримки шкільного спорту та забезпечення можливостей для занять футболом дітей, зокрема внутрішньо переміщених, шляхом аналізу впливу проєкту на організацію тренувального процесу, збільшення кількості учасників тренувальних груп, зростання мотивації учасників у обраних школах.

Матеріал і методи дослідження: анкетування, аналіз досвіду з метою виявлення можливостей розвитку проєктів. Дослідження було здійснено на базі

шкіл, які отримали футбольний інвентар у рамках реалізації проєкту «Football Schools Revival», що реалізувався БТ «Шахтар Соціал» у партнерстві з UEFA Foundation for Children. Програма мала на меті забезпечити дітей, зокрема внутрішньо переміщених та тих, хто постраждав від військового конфлікту, доступом до регулярних тренувань з футболу.

На початковому етапі дослідження, нами була розроблена анкета для респондентів-представників шкіл, що отримали інвентар. Анкета містить 14 запитань поліваріантного, шкального та відкритого типу. Метою анкетування було визначення ефективності наданої спортивним школам та секціям підтримки за такими критеріями: регулярність використання інвентарю, зміна кількості дітей у секціях, покращення якості тренувального процесу, підвищення рівня мотивації дітей. Кількість респондентів складає 17 осіб – кожен з них представник окремої школи, що отримала пакет інвентарю.

Результати дослідження та їх обговорення.

Матеріальна база та ефективність тренувань.

До проєкту більшість шкіл мали критичний дефіцит м'ячів, воріт та манішок, що безпосередньо обмежувало регулярність і якість тренувань.

Надання базового інвентарю призвело до зростання одночасної залученості дітей та зменшення простоїв – це демонструє прямий причинний зв'язок між наявністю обладнання та функціональністю тренувальної системи.

Зростання участі та гендерна інклюзія.

59% шкіл зафіксували збільшення учасників від 7 до 40 дітей. У двох групах половина нових учасників – дівчата, що свідчить про позитивний вплив проєкту на гендерну інклюзію. Причина: доступність і достатня кількість обладнання знижує бар'єри для участі нових учасників та робить тренування більш привабливими.

Мотиваційний ефект бренду футбольного клубу.

Респонденти підкреслюють, що діти були більш залучені, знаючи про підтримку відомого клубу. Це демонструє, що символічна підтримка діє як психосоціальний стимул – підвищує інтерес, активність та емоційну відданість тренуванням. Як зазначає один із учасників опитування: «Діти масово кинулись у футбол, знаючи, що такий відомий ФК знає та підтримує нас. Команди дівчат почали грати на всеукраїнських шкільних лігах. Інтерес також дав масовість та прогрес. Почалось будівництво стадіону» (респондент, [тренер, с. Воєводське, Миколаївська обл.]).

Стійкість та організаційний ефект.

Високі оцінки покращення якості тренувань (76% – 5/5) і рекомендації масштабувати проєкт свідчать, що надана підтримка ефективна не лише тимчасово, а може мати стійкий ефект, якщо доповнити її розвитком тренерського складу та інфраструктури.

Висновки. Результати дослідження показали, що надання футбольного інвентарю у школах значно підвищило якість тренувань, одночасну залученість дітей та регулярність їх участі. Зростання чисельності учасників, включно з відчутним збільшенням кількості дівчаток у групах, свідчить про підвищену соціальну доступність та інклюзивність програм.

Аналіз відповідей респондентів підтвердив, що символічна підтримка відомого футбольного клубу виступає важливим мотиваційним чинником, підвищуючи інтерес, активність та емоційну залученість дітей до тренувального процесу. Це свідчить про те, що поєднання матеріальної та символічної підтримки створює системний ефект на розвиток дитячого спорту.

Дані також демонструють, що базове обладнання, зокрема м'ячі та ворота, є фундаментальним ресурсом для відновлення функціональних можливостей шкільних футбольних секцій. Таким чином, поєднання матеріальної та символічної підтримки формує системний розвиток дитячого футболу, забезпечує підвищення ефективності тренувань та сприяє стійкому залученню дітей до спорту у кризових регіонах України.

Список використаної літератури.

1. Кузенко О. Вплив спортивно-оздоровчої діяльності з елементами футболу на стан здоров'я учнів початкової школи. *Освітні обрії*. 2026. Т. 61, № 2. С. 110–112. URL: <https://doi.org/10.15330/obrii.61.2.110-112> (дата звернення: 13.03.2026).

2. Криштанович С., Куртяк Б. Психологічна взаємодія в командній грі футболу: ціннісно-рольовий аспект. *Інновації в освіті*. 2025. № 1(1). — С. 19-29. URL: <https://sci-journal.com.ua/edu-innovations/article/view/8/9> (дата звернення: 15.03.2026).